

WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2019/2020

HISTORIA

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 16 stron (zadania 1-22).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podanych jest kilka odpowiedzi. Wybierz tylko jedną odpowiedź, podkreślając ją **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. **Zadania np. z luką, na dobieranie, typu – prawda/fałsz, wymagające uzupełnienia podpisu lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.**
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIĄ

--	--	--

Stopień: wojewódzki

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	4	1	3	3	3	3	3	3	3	2	3	1	3	2	4	1	3	3	3	2	4	3	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																							

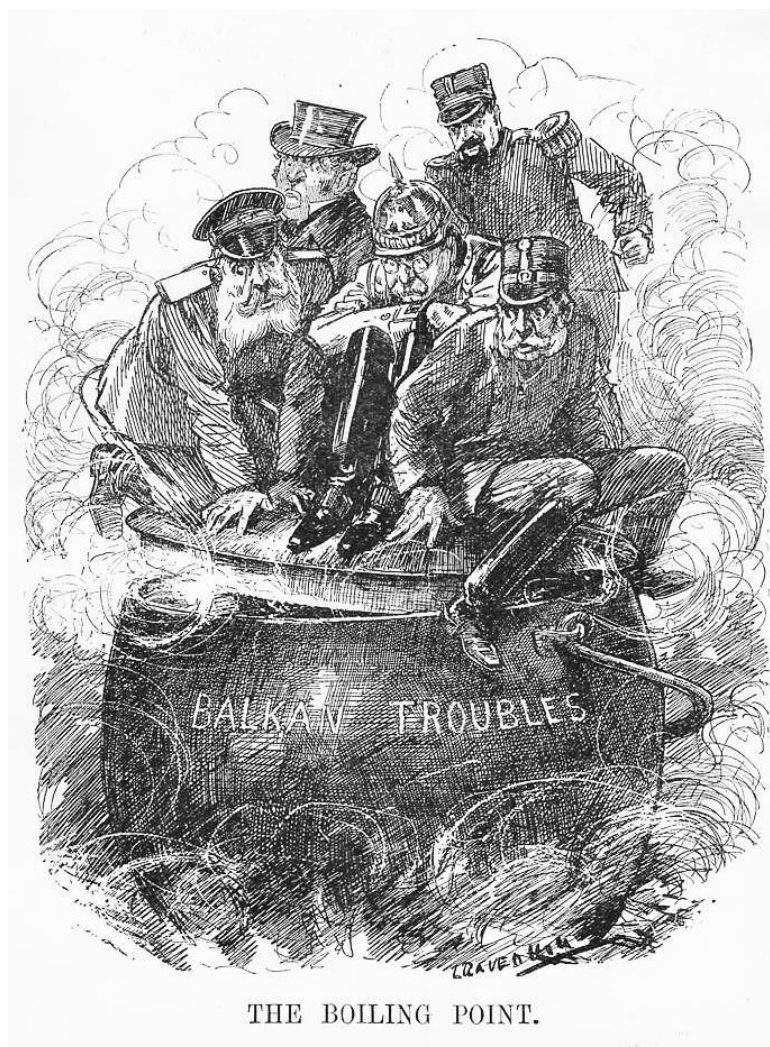
Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadanie 1. (4p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

Tytuł ilustracji: **Kocioł bałkański**

wikipedia.pl (dostęp: 23.01.2020r.).

A. Napisz nazwy dwóch państw, których przedstawiciele zostali ukazani na ilustracji:

.....

B. Podaj nazwę wydarzenia, które miało miejsce na Bałkanach i zostało uznane za bezpośrednią przyczynę wybuchu I wojny światowej:

.....

C. Wybierz spośród poniższych odpowiedzi nazwę terytorium, na terenie którego miało miejsce wydarzenie wpisane w punkcie B.

1. Serbia
2. Czarnogóra
3. Bośnia i Hercegowina
4. Bułgaria

Zadanie 2. (1p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia z XX w. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Bitwa nad Marną	
B	Uchwalenie Konstytucji kwietniowej w Polsce	
C	Powstanie Ligi Narodów	
D	Konferencja monachijska	

Zadanie 3. (3p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

Wojnę trzeba rozstrzygnąć przed jesienią 1917 roku, jeśli nie ma się ona zakończyć ogólnym wyczerpaniem wszystkich jej uczestników, a tym samym dla nas fatalnie. Spośród naszych przeciwników Włochy i Francja są tak mocno wstrząśnięte w swych podstawach gospodarczych, że podtrzymuje je jedynie energia i żywotność Anglii. Jeśli się nam powiedzie skrócić kark Anglii, wówczas wojna będzie natychmiast rozstrzygnięta na naszą korzyść. Słabym punktem Anglii jest sprawa tonażu [tu: floty handlowej], który dowozi Wielkiej Brytanii środki niezbędne do życia i konieczne dla przemysłu wojennego, jako też zabezpiecza kredyty zagranicą [...]

Nieograniczona wojna łodziami podwodnymi spowoduje dalej spadek zaopatrzenia z Danii i Holandii i co za tym idzie brak tłuszczów, gdyż 1/3 dowozu masła do Anglii pochodzi z Danii, cały zaś dowóz margaryny z Holandii. [...] Zapowiedź nieograniczonej wojny łodziami podwodnymi postawi ponownie rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki wobec pytania, czy ma wysunąć wnioski ze stanowiska zajętego wobec walki łodziami podwodnymi, czy też nie. Jestem zdania, że wojna z Ameryką jest tak doniosłym zdarzeniem, iż wszystko należy zrobić, aby jej uniknąć.

Wczoraj i dziś. Klasa 7 Wydawnictwa Nowa Era, Warszawa 2018, s. 166.

Podkreśl poprawną odpowiedź w zadaniach A i B oraz napisz odpowiedź w ćwiczeniu C:

A. Autorem słów w powyższym tekście jest polityk państw:

1. trójporozumienia 2. trójprzymierza

B. Zacytowany tekst powstał w:

1. sierpniu 1914r.
2. grudniu 1916r.
3. czerwcu 1917r.
4. październiku 1917r.

C. Na podstawie tekstu podaj główny cel działań, jaki chcieli osiągnąć politycy dzięki nieograniczonej wojnie podwodnej.

.....

.....

.....

Zadanie 4. (3p.)

Na podstawie mapy Europy po I wojnie światowej oraz wiedzy własnej napisz w wy kropkowanych miejscach trzy postanowienia traktatu wersalskiego, które zostały zilustrowane na mapie.

<http://wlpzpolke.pl> (dostęp: 21.01.2020r.).

-
-
-

Zadanie 5. (3p.)

Na podstawie lektury *W walce o polskość Śląska. III powstanie śląskie* Patryka Tomali napisz, czy poniższe zdania zawierają odpowiedź prawdziwą, czy też fałszywą.

	Wydarzenie	Prawda/Fałsz
A	Freikorpsy były ochotniczymi korpusami rekrutującymi się z byłych żołnierzy armii cesarskiej, przybyłymi na Śląsk w toku działań militarnych.	
B	Druga faza walk w III powstaniu zakończyła się 6 czerwca, a stronie niemieckiej udało się zdobyć ważne pod względem taktycznym miejsca: Górę św. Anny i Kędzierzyn.	
C	W październiku 1921 roku polskie jednostki wojskowe na czele z inspektorem armii generałem, Stanisławem Szeptyckim, wkroczyły do pierwszej miejscowości, która znalazła się na ziemiach polskich – Szopienic.	

Zadanie 6. (3p.)

Na podstawie lektury *W walce o polskość Śląska. III powstanie śląskie* Patryka Tomali oraz wiedzy własnej napisz w tabelce czy podane wydarzenie związane jest z pierwszym, drugim czy trzecim powstaniem śląskim. Numer powstania zapisz cyfrą 1, 2 lub 3.

	Wydarzenie	Powstanie [cyfra]
A	Przyczyną wybuchu powstania stało się zastrzelenie kilku górników w Mysłowicach przez Grenzschutz.	
B	Wielkim zwycięstwem była akcja „Mosty” przeprowadzona przez grupę Wawelberga – kapitana Tadeusza Puszczyńskiego	
C	W wyniku tego powstania zamiast SIPO utworzono APO, czyli mieszaną policję polsko-niemiecką.	

Zadanie 7. (3p.)

Na podstawie poniższego plakatu oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

wikipedia.pl (dostęp: 21.01.2020r.).

A. Podaj nazwę wydarzenia, do którego nawiązuje plakat-

B. Napisz datę roczną wydarzenia, którego dotyczy plakat - rok

C. Odwołując się do elementu graficznego, wyjaśnij wymowę powyższego plakatu:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (3p.)

Podaj trzy postanowienia Konstytucji marcowej z 1921r. dotyczące ustroju II Rzeczypospolitej.

-
-
-

Zadanie 9. (3p.)

Na podstawie tekstu źródłowego napisz, czy poniższe zdania zawierają odpowiedź prawdziwą, czy też fałszywą.

Sejm Rzeszy przepojony świadomością tego, że czystość krwi niemieckiej stanowi warunek dalszego trwania ludu niemieckiego i ożywiony niezłomną wolą zabezpieczenia Niemieckiego Narodu po wszystkie czasy – uchwalił jednomyślnie następującą ustawę, którą niniejszym ogłaszamy:

§ 1. Zawieranie małżeństw między Żydami i niemieckimi poddanymi krwi niemieckiej albo pokrewnej jest zakazane. Małżeństwa zawarte wbrew temu zakazowi są nieważne także, gdy dla obejścia niniejszego zakazu zawarte zostaną za granicą. [...]

§ 2. Pozamałżeńskie stosunki między Żydami a niemieckimi poddanymi krwi niemieckiej albo pokrewnej są zakazane.

§ 3. Żydom nie wolno zatrudniać w gospodarstwie domowym kobiet, niemieckich poddanych, krwi niemieckiej albo pokrewnej w wieku poniżej 45 lat.

§ 4. Zakazuje się Żydom używania flag o barwach narodowych niemieckich. [...]

§ 5. (1) Kto naruszy zakaz zawarty w § 1., podlega karze więzienia.

T. Maresz, K. Juszczuk, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. XX wiek i czasy współczesne* 3., Toruń 2004, s.57.

	Informacja	Prawda/Fałsz
A	Powyższy tekst stanowi fragment tzw. ustawy norymberskiej, <i>O ochronie krwi niemieckiej i honoru niemieckiego</i> .	
B	Zacytowany dokument miał chronić prawa Żydów w III Rzeszy i zrównać ich z innymi obywatelami tego państwa.	
C	Według powyższego dokumentu małżeństwa zawierane przez Niemców z Żydami poza granicami III Rzeszy były dozwolone.	

Zadanie 10. (2p.)

Na podstawie lektury *Bić się czy nie bić?* Tomasza Bohuna oraz ilustracji i wiedzy własnej przedstaw wymowę propagandową poniższego plakatu. W swojej odpowiedzi odwołaj się do dwóch wybranych elementów graficznych plakatu.

Fragment lektury: *Bić się czy nie bić?* Tomasza Bohuna

Innym gestem Sowietów w stronę „wyzwalanych” Białorusinów i Ukraińców było przyzwolenie na rozprawę z ciemieżycielami klasowymi. W praktyce było to przyzwolenie na grabież ludności polskiej, co w wielu wypadkach przeradzało się w czystkę etniczną. „Bronią, kosami, widłami i siekierami bij odwiecznych swoich wrogów – polskich panów, którzy przekształcili twój kraj w bezprawną kolonię, którzy ciebie polonizowali, w błocie zdeptali twoją kulturę i zamienili ciebie i twoje dzieci w bydło, w niewolników” – napisano w jednej z ulotek podpisanych przez Timoszenkę.

Radziecki plakat propagandowy z września 1939r.

Historia 8. Podróże w czasie, GWO, Gdańsk 2018, s. 63.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (3p.)

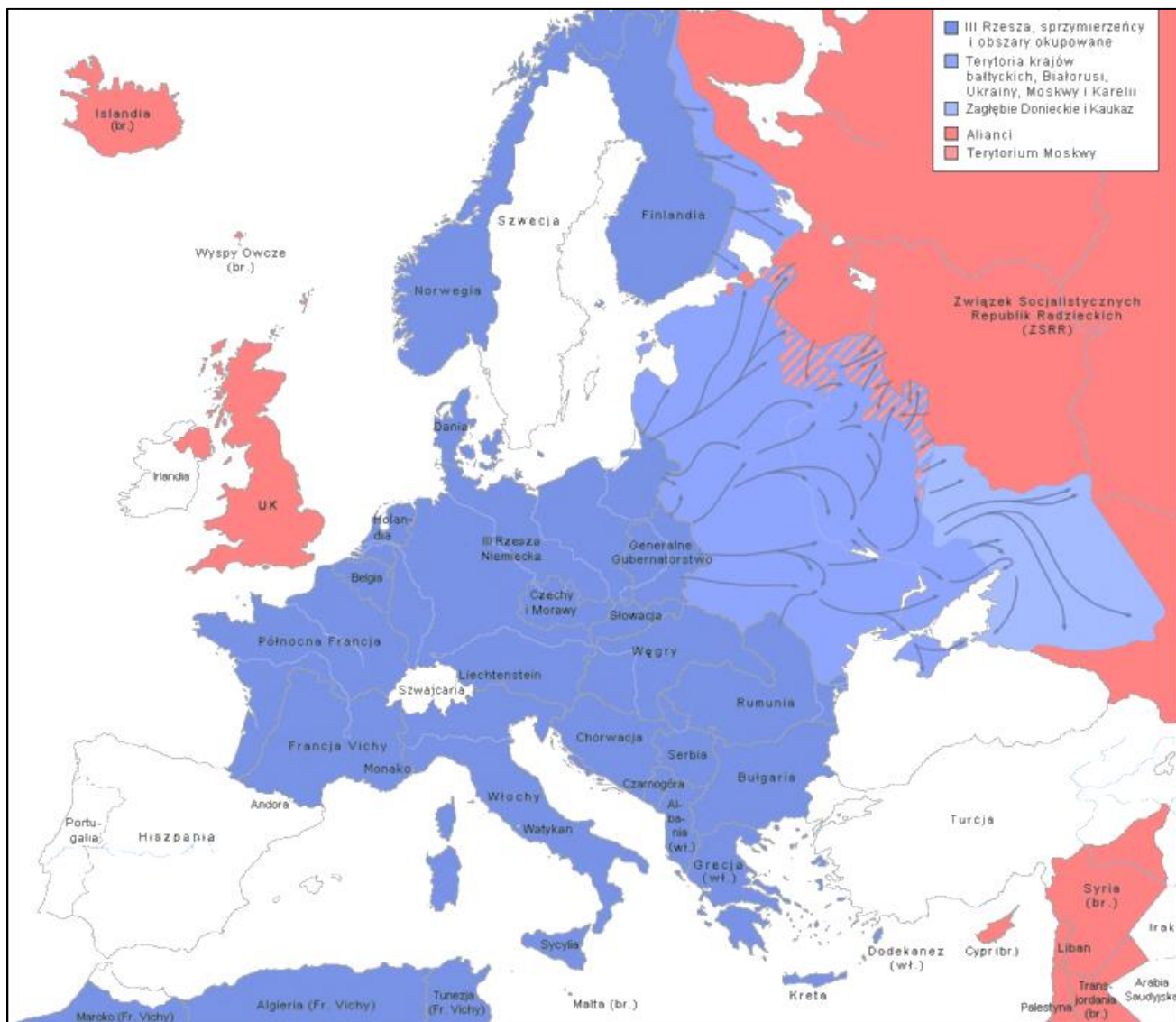
Na podstawie tekstu źródłowego, mapy i wiedzy własnej wykonaj polecenia znajdujące się poniżej.

Przemówienie Winstona Churchilla w brytyjskim parlamencie z 4 czerwca 1940r.

„Nie stracimy ducha ani nie zawiedziemy. Wytrwamy do końca, będziemy walczyć we Francji, będziemy walczyć na morzach i oceanach, z rosnącą ufnością i rosnącą siłą będziemy walczyć w powietrzu, będziemy bronić naszej wyspy za wszelką cenę, będziemy walczyć na plażach, będziemy walczyć na lądowiskach, będziemy walczyć na polach i na ulicach, będziemy walczyć na wzgórzach, nigdy się nie poddamy”

Historia 8. Podróże w czasie, GWO, Gdańsk 2018, s. 22.

Mapa Europy w czasie II wojny światowej.

<http://wladzypolske.pl> (dostęp: 25.01.2020r.).

A. Odwołując się do obu źródeł, uzasadnij, że tekst oraz mapa dotyczą różnych etapów II wojny światowej.

.....

.....

.....

.....

B. Podaj przykłady dwóch działań, jakie podjęli Brytyjczycy, realizując deklaracje zawarte w przemówieniu Churchilla:

-
-
-
-

Zadanie 12. (1p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia z XX w. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfry
A	Proces norymberski	
B	Konferencja Wielkiej Trójki w Jałcie	
C	Agresja ZSRR na Polskę	
D	Atak japoński na Pearl Harbor	

Zadanie 13. (3p.)

Na podstawie artykułu *Marki, ruble i młynarki* Bartosza Dziewanowskiego-Stefańczyka i Wojciecha Kalwata, odpowiedz na pytania:

A. Wyjaśnij, skąd pochodziła potoczna nazwa „młynarki”, którą określano banknoty drukowane przez Bank Emisyjny w Generalnym Gubernatorstwie w czasie okupacji:

-
-
-

B. Napisz, jaki nominal miał banknot nazywany potocznie „góralem”?

-

C. Podaj nazwę waluty, która obowiązywała na ziemiach polskich, włączonych w czasie okupacji do III Rzeszy.

-

Zadanie 14. (2p.)

Na podstawie artykułu *Marki, ruble i młynarki* Bartosza Dziewanowskiego - Stefańczyka i Wojciecha Kalwata podkreśl nazwy dwóch miast, w których przechowywano lub przewożono polskie złoto ewakuowane z kraju we wrześniu 1939r.

A. Toruń

B. Sztambuł

C. Londyn

D. Rzym

Zadanie 15. (4p.)

Na podstawie mapy oraz wiedzy własnej wpisz do tabeli nazwy miejscowości odpowiadające bitwom stoczonym przez polskie oddziały w czasie II wojny światowej. Miejsca walk wybierz spośród podanych poniżej przykładów. Jedna z miejscowości nie pasuje do żadnego z zaznaczonych miejsc.

<http://wlczpolske.pl> (dostęp: 25.01.2020r.).

Monte Cassino, Lenino, Narwik, Falaise, Tobruk

Numer na mapie	Miejsce bitwy
1	
2	
3	
4	

Zadanie 16. (1p.)

Wśród podanych poniżej postaci, podkreśl nazwisko polityka, który pełnił funkcję Dowódcy Polskich Sił Zbrojnych do 1943r.

Edward Rydz-Śmigły;

Władysław Sikorski;

Ignacy Mościcki

Zadanie 17. (3p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej wykonaj polecenia znajdujące się poniżej.

Nota rządu ZSRR do ambasadora RP w Londynie, Moskwa 1943r.

Wroga Związkowi Radzieckiemu oszczercza kampania, wszczęta przez niemieckich faszystów z powodu zabójstw, których oni sami dopuścili się na oficerach polskich Smoleńska na terytorium okupowanym przez wojska niemieckie, natychmiast została podchwycona przez rząd polski, a oficjalna prasa polska rozpowszechniała ją na wszelkie sposoby. [...] Do prowadzenia "śledztwa" rząd polski i rząd hitlerowski wciągnęły Międzynarodowy Czerwony Krzyż [...]. Zrozumiałe jest, że takie "śledztwo", prowadzone w dodatku za plecami rządu radzieckiego, nie może wzbudzać zaufania uczciwych ludzi. Fakt, iż wrogą kampanię wymierzoną przeciw Związkowi Radzieckiemu rozpoczęto jednocześnie w prasie niemieckiej i polskiej w ramach tego samego planu, nie przedstawia wątpliwości co do tego, iż pomiędzy wrogiem sojuszników - Hitlerem - i rządem polskim istnieje kontakt i zmowa co do prowadzenia wrogiej kampanii. [...] ta wroga kampania prowadzona jest przez rząd polski i w tym celu, aby wykorzystując hitlerowski oszczerczy falsyfikat, wyrzucić nacisk na rząd radziecki i wymusić na nim ustępstwa terytorialne kosztem radzieckiej Ukrainy, Białorusi i Litwy.

Historia 8. Podróże w czasie, GWO, Gdańsk 2018, s. 68.

A. Wskaż rok, w którym doszło do zbrodni katyńskiej:

1. 1939; 2. 1940; 3. 1941; 4. 1942

B. Na podstawie tekstu podaj dwa zarzuty, jakie stawia ZSRR rządowi polskiemu w Londynie.

1.
.....

2.
.....

Zadanie 18. (3p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej dopasuj do zamieszczonych ilustracji nazwy pomników, które upamiętniły wystąpienia społeczne w PRL-u. Odpowiedzi wybierz spośród zamieszczonych niżej propozycji i wpisz numery pod ilustracjami. Jedna z nazw nie pasuje, do żadnego ze zdjęć.

wikipedia.pl (dostęp: 21.01.2020r.).

A.

wikipedia.pl (dostęp: 21.01.2020r.).

B.

wikipedia.pl (dostęp: 21.01.2020r.).

C.

1. Pomnik Ofiar Poznańskiego Czerwca
2. Pomnik Poległych Stoczniovców w Gdańsku
3. Pomnik Poległych Górników w Katowicach
4. Pomnik wydarzeń Czerwca w Ursusie

Zadanie 19. (3p.)

Poniżej zamieszczono biogramy postaci żyjących i działających w Europie w II połowie XX wieku. Rozpoznaj postacie i dobierz odpowiadające opisom imiona i nazwiska spośród zaproponowanych poniżej. Jedno z nazwisk nie pasuje do żadnego z biogramów.

	Biogram	Cyfra
A	Był francuskim politykiem, uznawanym za ojca Unii Europejskiej. Doprowadził do powstania Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Jego działalność upamiętnia Dzień Europy obchodzony 9 maja.	
B	Był kubańskim rewolucjonistą i wieloletnim przywódcą tego państwa. Obalił rządy Batisty na Kubie i wprowadził tam reżim komunistyczny. Związał swoje państwo stałą współpracą ze Związkiem Radzieckim.	
C	Był jednym z twórców niepodległych Indii. Propagował pokojowe metody walki. Przez wiele lat mieszkał w Afryce Południowej. Sprzeciwiał się udziałowi Hindusów w II wojnie światowej i domagał się opuszczenia Indii przez Brytyjczyków.	

1. Harry Truman; 2. Mahatma Gandhi; 3. Robert Schuman; 4. Fidel Castro

Zadanie 20. (2p.)

Spośród poniższych organizacji wybierz właściwą i wstaw skrót jej nazwy w odpowiednią rubrykę tabeli.

Organizacja Narodów Zjednoczonych - ONZ

Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego - NATO

Unia Europejska – UE

Układ Warszawski – UW

	Informacja	Skrót nazwy
A	Podaj skrót organizacji, do której Polska już nie należy.	
B	Podaj skrót organizacji, w skład której Polska weszła w 2004 roku.	

Zadanie 21. (4p.)

Na podstawie tekstu źródłowego oraz wiedzy własnej wykonaj poniższe polecenia.

Przemówienie Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 grudnia 1981r.

Ojczyźnie naszej grozi śmiertelne niebezpieczeństwo.

Antypaństwowe, wywrotowe działania sił wrogich socjalizmowi zepchnęły społeczeństwo na krawędź wojny domowej. Bezprawie, samowola i chaos rujnują gospodarkę, obezwładniają kraj, narażają suwerenność i byt biologiczny narodu.

Jawne już przygotowania reakcyjnego zamachu, groźba terroru doprowadzić może do przelewu krwi.

Wysiłki Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, rządu i organów administracji państwowej okazały się nieskuteczne. Apele o patriotyczną rozagę i wszystkie akty dobrej woli są lekceważone. Agresywność sił antysocjalistycznych, nierzadko inspirowanych i wspieranych materialnie z zagranicy, godzi w konstytucyjne zasady ustroju, torpeduje porozumienie narodowe. Siły te pod szyldem NSZZ „Solidarność” bojkotują rozmyślnie inicjatywy mogące przyczynić się do wyprowadzenia Polski z kryzysu.[...]

Powodując się nadrzędnym interesem narodowymi powagą historycznej chwili, Rada Państwa na mocy art. 33 ust. 2 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wprowadziła z dniem 13 grudnia 1981 roku stan wojenny na obszarze całego kraju.

Ograniczenia, jakie niesie ze sobą stan wojenny, są na okres przejściowy niezbędne. Zrozumie to każdy, kto chce zapobiec rozpadowi państwa oraz umożliwić kontynuację reform sprawowania władzy oraz systemu gospodarki, kto chce socjalistycznej odnowy.

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. XX wiek i czasy współczesne 3.*, Toruń 2004, s. 132.

A. Podaj nazwisko polityka, który ogłosił wprowadzenie stanu wojennego 13 grudnia 1981r.

.....

B. Napisz, jakie według autora tekstu były powody wprowadzenia stanu wojennego?

.....

.....

C. Podaj dwa przykłady zakazów lub nakazów, które ograniczały swobody obywatelskie w czasie stanu wojennego:

-

.....

-

.....

Zadanie 22. (3p.)

Na podstawie cytatów podanych w tabelce dopisz nazwiska postaci, które są jej autorami. Nazwiska wybierz spośród przykładów zamieszczonych poniżej tabelki. Jedno z nazwisk nie pasuje do żadnego z cytatów.

	Cytat	Nazwisko postaci
A	<i>Od Szczecina nad Bałtykiem do Triestu nad Adriatykiem opuściła się żelazna kurtyna w poprzek kontynentu. Poza tą linią znajdują się wszystkie stolicy byłych państw środkowej i wschodniej Europy [...].</i>	
B	<i>Żołnierze Armii Krajowej ! Daję Wam ostatni rozkaz. [...]z upoważnienia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zwalnię Was z przysięgi i rozwiązuję szeregi AK.</i>	
C	<i>Rząd, który utworzę, nie ponosi odpowiedzialności za hipotekę*, którą dziedziczy. [...] Przeszłość odkreślamy grubą linią. Odpowiadać będziemy jedynie za to, co uczyniliśmy, by wydobyć Polskę z obecnego stanu załamania.</i>	

*hipoteka- tu: zobowiązanie lub obciążenie np. finansowe

Tadeusz Mazowiecki

Winston Churchill

Harry Truman

Gen. Leopold Okulicki - Niedźwiadek

Brudnopis